

○ BEPROEF DE FORMULE ○

RAAD OP PAD

Raad van Raalte agendeert concrete problemen van inwoners

Wie een waardevolle dialoog tussen samenleving en gemeenteraad in gang wil zetten en op zoek is naar een vorm van participatie die inwoners aanspreekt, doet er verstandig aan om zich te verdiepen in Raad op Pad. Raad op Pad is een initiatief van de gemeenteraad van Raalte. Doel was om alle

negen dorpskernen van deze uitgestrekte gemeente in Overijssel te bezoeken en in gesprek te gaan met de inwoners. Wil je weten hoe en op welke manieren dit programma een impuls heeft gegeven aan de kwaliteit van de lokale democratie? Kijk dan binnenin!

Deze factsheet over Raad op Pad is de zevende in een reeks van de Democratic Challenge.

IN ZES STAPPEN MET DE RAAD OP PAD

1 Breng de politiek naar de inwoners

Niet de inwoners bij de politiek halen, maar de politiek naar de inwoners brengen. Daar draait het om bij Raad op Pad. Of de inwoners in politiek geïnteresseerd zijn doet er minder toe. Dat de gemeenteraad niet uitnodigt, maar zelf op bezoek komt is een groot verschil. De bijeenkomsten dienen als startpunt voor vervolgesprekken. Ze verkennen of er échte problemen zijn die opgepakt moeten worden. De opstelling van inwoners gedurende zo'n avond is zichtbaar anders. Niet een 'we merken het wel weer'-houding, maar positief en constructief.

2 Ga met een lege agenda op pad

De raad gaat met een lege agenda op pad. Raadsleden moeten actief luisteren en er kan meteen worden gereageerd. Kleine dingen lossen raadsleden en inwoners ter plaatse op. Zijn er zaken waar de raad later op terug moet komen? Dan gebeurt dat. Ambtenaren houden bij wat er besproken wordt. Dit dwingt de gemeente om concreet aan te geven wat er met de besproken onderwerpen gebeurt en zorgt ervoor dat het proces transparant en controleerbaar blijft.

3 Luister, doe niet meteen toezeggingen

Het is verleidelijk om meteen toezeggingen te doen, maar daar zijn ze in Raalte wel van teruggekomen. Niet alles is waar te maken, niet alles kan. De nadruk ligt tijdens de bijeenkomsten op luisteren en openstaan voor elkaars argumenten. Bovendien: wat de politiek ervan vindt, komt uiteindelijk toch pas aan de orde in de raadzaal. De uitvoerende partij, de wethouder, heeft trouwens geen rol. Die zit tijdens de Raad op Pad-avonden gewoon in het publiek.

4 Laat inwoners pitchen

De inwoners pitchen tijdens de bijeenkomsten hun idee, voorstel of probleem. Daarna gaan de pitchers in gesprek met raadsleden, ambtenaren en andere bewoners. In twee ronden, zodat de deelnemers meer pitches kunnen volgen en pitchers tussentijds aanpassingen kunnen doen. Vervolgens mogen de deelnemers met 'geeltjes' aangeven waar wat hen betreft de prioriteiten liggen. Zo komen bredere problemen en uitdagingen bovendrijven. De inwoners mogen pitchen wat ze belangrijk vinden. Daar wordt niet van tevoren op geselecteerd; alles mag. Met als gevolg dat er dingen onder de aandacht van de raad zijn gebracht die voorheen een blinde vlek waren. Zo werd verkeersveiligheid voortdurend als agendapunt neergezet. De gemeente bleek, na lang doorpraten, een heel andere kijk te hebben op wat belangrijk is dan de inwoners zelf. Die goede gesprekken zorgen ervoor dat de avonden niet ontaarden in 'u vraagt, wij leveren'. Het gaat om ideeën en argumenten. Voor raadsleden, ambtenaren én inwoners een mooi lesje democratische vaardigheden.

5 Maak afspraken over huiswerk en eigenaarschap

De gesprekken die op de pitches volgen, vormen een eerste stap in een veel langer proces. Als eerste is de gemeenteraad aan het woord. Die neemt een besluit over de pitches, op basis van een raadsvoorstel dat is voorbereid door het college. Bij die raadsvergadering zijn de inwoners die bij de Raad op Pad-avond aanwezig waren uiteraard uitgenodigd. De griffie volgt de voortgang daarna nauwkeurig en heeft regelmatig contact met de uitvoerende ambtenaren over de stand van zaken en de inwoners worden per e-mail op de hoogte gehouden over de stand van zaken. De gemeenteraad heeft tijdens de begrotingsbehandeling in november 2016, door middel van een motie, een reserve gecreëerd voor burgerinitiatieven vanuit de Raad op Pad.

6 Help het idee uitvoeren, maar neem het niet over

Bij dit alles is een ding héél belangrijk: zorg dat je het idee niet overneemt. Je wil het eigenaarschap vooral bij de pitchers leggen, tenzij het niet anders kan. Het zijn eigenlijk mini-burgerinitiatieven en dus wil je de initiatiefnemers erbij blijven betrekken. Iedereen die op de avond aanwezig was krijgt toegestuurd hoe iets wordt opgepakt. Dat kan via de gemeente zijn, omdat de pitch de vorm kreeg van een raadsvoorstel, of dat kan via inwoners zijn die zelf het idee uitvoeren. Een betrouwbare partner zijn is dus voor alle deelnemende partijen van het grootste belang.

Tip!

Griffier Jan Bouke Zijlstra:

'De Raad op Pad levert een heleboel onverwachtse extraatjes op. Zo zie je bijvoorbeeld dat mensen die samen iets willen organiseren, graag gebruik willen maken van het netwerk van de gemeente en dit als een uitgelezen mogelijkheid zien om dat aan te kaar-

ten. Geweldig, want het kost eigenlijk geen geld én levert tevreden inwoners op die zonder verdere tussenkomst van de gemeente aan de slag kunnen. Zulke contacten waren anders niet of in elk geval niet zo gemakkelijk tot stand gekomen.'

Positieve ervaring!

Raadslid Peter Moorman:

'De Raad op Pad geeft energie. De manier waarop, een grote bijeenkomst waarbij mensen in de verschillende kernen gewoon kunnen vertellen wat hen aan het hart gaat, daar krijg ik enorm veel inspiratie van. Je bent daar ook goed zichtbaar als raadslid, wat mensen de gelegenheid geeft om je aan te spreken op bepaalde dingen. En

andersom jou de gelegenheid geeft om vanuit je rol als raadslid verdiepende vragen te stellen aan pitchers. Daarnaast kun je toezeggen dat er snel terugkoppeling komt, want er wordt bij de volgende raadsvergadering al over beslist. Je merkt dat er door dit geheel een heel positieve sfeer ontstaat op zo'n avond. We zijn er erg tevreden over.'

Vier succesfactoren voor krachtige co-creatie

Communicatie

De inwoners en verenigingen zijn uitgenodigd door berichten op facebook, twitter, in het plaatselijke krantje, op de wekelijkse gemeentepagina, door het plaatsen van sandwichborden in de kern en het wekelijks persgesprek van het college. Je moet ervoor kiezen hierin te investeren: het levert zichtbaar resultaat op!

Procesduidelijkheid

Vertel van tevoren wat het doel is van de bijeenkomst en hoe het vervolgproces er uitziet.

Regie bij de griffie

De griffie houdt nauw contact met zowel de raad, de ambtenaren, de afdeling communicatie en de kernen van de gemeente.

Organisatie

Kies voor een aantrekkelijke locatie in de kern en zorg dat de faciliteiten ter plekke goed geregeld zijn, zoals microfoons en geluidsinstallatie.

Vervolg van de pitches

Ambtelijke organisatie geeft eerst aan wat de pitches betekenen in financiële zin, ambtelijke inzet en doorlooptijd. Pas daarna komt de raad aan zet.

Aandachtspunten

- Bij de deelnemers is duidelijk behoefte om, bij bijeenkomsten of online, mee te denken. Maar het is nog niet gelukt om andere groepen die normaal verstek laten gaan, te betrekken. Dus het blijkt nog niet de vorm te zijn die bijvoorbeeld jongeren aanspreekt.
- Dit participatiemiddel werkt met name goed in kleine dorpen of kernen. De kern Raalte bleek net iets te groot om over soms zeer plaatselijke vraagstukken zo'n bijeenkomst te organiseren.
- De rol van de raad is hier vernieuwend, maar als je vanuit de bewoners redeneert, is het veel interessanter als je als gemeente komt en niet als raad.
- De gemeenteraad was de uitnodigende partij, maar de pitchers richtten hun woord vaak tot het college. Voor de buitenwacht is het allemaal 'de gemeente'. Uitdaging is om de gemeenteraad meer te positioneren

Ingrediënten

- Raad in de rol van regisseur
- Wethouders die zichzelf op afstand durven te plaatsen, en niet altijd de agenda bepalen
- Terughoudendheid in toezeggingen, maar startpunt voor vervolgstappen
- Een ambtelijk apparaat en griffie die aan communicatie en informatievoorziening een hoge prioriteit geven
- Burgemeester die de avond kan begeleiden
- Bijhouden van een e-maillijst van aanwezigen

Vragen?

Stuur een mail aan JanBouke.Zijlstra@raalte.nl
Kijk voor meer inspiratie op www.democraticchallenge.nl